

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКЗАМЕН З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 3034

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 26 завдань. Частина 1 містить 25 завдань, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-25 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

КВМ

Бланк

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д
5	2	6	1	3

 7 5 2 6 1 3

Відповідь:

РАСКИДАТЬСЯ	ИСПУГАТЬ
-------------	----------

 9 Р А С К И Д А Т Ь И С П У Г А Т Ь

Відповідь: 1 2 4 14 1 2 4

Завдання 26 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконані завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Відповідями до завдань 1-25 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишеть в окремій клітинці у відповідності з наведеними у бланку зразками.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

(1) У Стародавній Греції сільське господарство було основним джерелом існування людини. (2) <...> міські жителі часто мали господарство за межами міста і користувалися тим, що воно давало. (3) При цьому рельєф Греції не сприяв сільському господарству: приблизно три чверті території займали гори і ділянки, малоприсадибні для землеробства.

1

Укажіть два речення, у яких правильно передається **ГОЛОВНА** інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Приблизно три чверті території Стародавньої Греції займали гори і ділянки, малоприсадибні для землеробства.

2) Сільське господарство, незважаючи на те, що рельєф не сприяв розвитку землеробства, було основним джерелом існування людини в Стародавній Греції.

3) У Стародавній Греції міські жителі часто користувалися плодами сільськогосподарської діяльності.

4) Основним джерелом існування людини в Стародавній Греції було сільське господарство, незважаючи на те, що рельєф був несприятливий для землеробства.

5) Основним джерелом існування міських жителів Стародавньої Греції було сільське господарство.

Відповідь: _____.

2

Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в другому (2) реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

І хоча

Якщо

Навіть

Як раз

Лише б

Відповідь: _____.

3

Прочитайте фрагмент словникової статті, у якій наводяться значення слова ДЖЕРЕЛО. Визначте значення, у якому це слово вживається в першому (1) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

Джерело, -а, с.

1. Потік води, що утворюється внаслідок виходу підземних вод на поверхню землі.

2. чого, перен. Те, що дає початок чому-небудь, звідки постає, черпається щось; основа чого-небудь; вихідне начало. *Джерело науки.*

3. Про того або те, від кого або звідки довідуються про що-небудь.

4. спец. Писемна пам'ятка, документ, на основі якого будується наукове дослідження. *Звернутися до джерел.*

Відповідь: _____.

4

В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

абИколи

вИмога

дрОва

грОшей

новИй

Відповідь: _____.

5

В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

Продавець розповів про правила і умови **ЕФЕКТИВНОГО** використання кухонного комбайна.

Встановлення газових лічильників стимулює **ЕКОНОМІЧНЕ** витрачання газу.

Невдовзі після перших морозів ставок **ЗАМЕРЗ**, проте крига була ще не міцна.

Комітет **ЗДАТНИЙ** підготувати цей документ за тиждень.

Овочеві і **РИБНІ** консерви в томаті чи у власному соку відкривають спеціальними ножами.

Відповідь: _____.

6

В одному з наведених нижче сполучень слів помилково узгоджено числівник з іменником. Виправте помилку і запишіть словосполучення правильно.

- один апельсин
- три апельсина
- двадцять два апельсини
- дві треті апельсина
- двадцять один апельсин

Відповідь: _____.

7

Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, у яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
А) неправильне вживання числівника з іменником	1) Відповідно наказу аудиторська фірма перевірила звітність банку.
Б) неправильне введення дієприкметникового звороту	2) Шевченко говорить, що після реформи добра не буде і щоб не ждали сподіваної волі.
В) тавтологія	3) Зустрінемося біля школи о першій годині.
Г) неправильна побудова складних речень	4) Ми вивчаємо творчість поетів-шістдесятників уже два місяця.
Д) помилка у вживанні прийменника	5) Ти знайшов собі дорогу, ти знайшов собі мету.
	6) Тому нам слід задуматися над нашим підкоренням планети.
	7) Він так ніколи не чекав вечірньої години, як того душного дня.
	8) Ми милувалися картиною бушуючого моря біля наших ніг.
	9) Найпрекрасніші і в той же час найщасливіші ті люди, хто прожив своє життя, дбаючи про інших.

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

8

Визначте слово, у якому на місці пропуску пишеться буква **Е**.
Випишіть це слово, вставивши пропущену букву.

пр..своїти

пр..буток

пр..бити

пр..дставник

пр..бій

Відповідь: _____.

9

Визначте рядок, у якому в обох словах пропущена одна й та сама буква. Випишіть ці слова, вставивши пропущену букву.

бр..танець, федерац..я

такс..ст, к..нджал

реч..татив, соц..аліст

ф..зика, Ват..кан

хр..зантема, р..цепт

Відповідь: _____.

10

Випишіть слово, у якому на місці пропуску пишеться м'який знак.

кобзар..

кур..йоз

сторін..ці

с..міх

брен..кіт

Відповідь: _____.

11

Випишіть слово, у якому на місці пропуску апостроф **НЕ** пишеться.

в..їзд

дев..ятсот

арф..яр

жираф..ячий

мавп..ячий

Відповідь: _____.

12

Визначте речення, у якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

Сходила така темна хмара, що на її тлі розпливалося чорне галуззя ще (НЕ)ПОВИТИХ листом акацій.

Надворі було (НЕ)ПРИВІТНО під захмареним небом.

З димаря вайлувато курілося, і дим, досі (НЕ)ПРИБИТИЙ дощем, ліниво скочувався по даху на землю.

Коли душа посоловіє, тоді уже (НЕ)ДО краси.

Чумаки (НЕ)ЛЮБИЛИ заліза, бо воно, казали, притягає грім.

Відповідь: _____.

13

Визначте рядок, у якому обидва слова пишуться разом. Зніміть риску і випишіть ці два слова.

гори/цвіт, по/нашому
значно/кращий, будь/де
хто/сь, двох/сот/річчя
фізик/ядерник, чи/мало
вряди/годи, день/у/день

Відповідь: _____.

14

Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

Життя безупи(1)о і невблага(2)о іде на мене, як хвиля на берег. Дощ надів нейлоновий плащ і кудись навма(3)я побрів. А душу сонце знов торкне крізь скло морозне зра(4)я.

Відповідь: _____.

15

Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, у яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

1) Завтра я буду далі і далі від цих полів.

2) От я взяв та й приїхав.

3) Не тільки-бо врочисті а й тривожні мотиви зродить жнив'яна пора.

4) Хлопчина відповідав цивільним зі спокоем з гідністю і дотепністю бувалоого солдата.

5) Іду іду просторами землі і кожен щиро мені руку тисне.

Відповідь: _____.

16

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Сонце (1) цілий день закрите хмарами (2) надвечір вибилося зі своєї неволі (3) і (4) сідаючи за гору (5) обливало червоним світлом усе село.

Відповідь: _____.

17

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Того (1) можливо (2) не знайду я слова (3) щоб наш прекрасний оспівати світ.

Відповідь: _____.

18

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Безкраї лани (1) зеленого збіжжя (2) що саме красувалося у той час (3) дрімали серед тихої ночі.

Відповідь: _____.

19

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Є прадавні скарби (1) що намертво лежать у землі (2) і є живі скарби (3) що йдуть по землі від покоління (4) до покоління (5) огортаючи глибинним чаром людську душу.

Відповідь: _____.

20

Відредагуйте речення: виправте лексичну помилку, **вилучивши зайве** слово. Випишіть це слово.

Світловолоса блондинка підійшла до чоловіка, і вони заговорили, ніби були давно знайомі.

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 21-26.

(1) Ми відпочивали на цьому острові третій день. (2) Чекаючи товариша, який подався в село закупити продуктів, я оглядав усе довкола. (3) Згодом побачив, як від берега рушив човен. (4) У ньому сиділо троє засмаглих парубійків.

(5) Скупавшись і перевіrivши снасті, я пішов через острівцець на протилежний берег. (6) Раптом почув дивний звук. (7) Повернувшись, побачив у розкуйовдженому гіллі куца собаку. (8) Він лежав і здавався повністю безпорадним: лапи безвільно відкинуті вбік, морда – на зів'ялому листі. (9) Собака не поворухнувся, тільки повільно повів запаленим оком, що виражало біль і тугу. (10) Очевидно, хворий чи поранений.

(11) Як же пес опинився на острові? (12) Невже його привезли хлопці, які нещодавно приставали до острова на човні? (13) Знайшовши неподалік бляшанку, я набрав води і спробував напоїти тварину. (14) Собака намагався ковтнути рятівну вологу.

(15) – Де ти взяв цього пса? – почувся голос товариша.

(16) І в цю мить собака загарчав, ледве підвівся і встав на чотири лапи. (17) Я не міг повірити своїм очам: невже тварина, яка ледь переводила подих, звелась і навіть силкується захистити мене? (18) Я розповів про човен, що причалював до берега, яким, мабуть, і підкинули пса.

(19) Ми оглянули собаку. (20) На боці суцільна рана, шерсть облізла, шкіра подекуди відвисла. (21) Аж за серце взяло, коли ми дивилися на нещасну тварину.

(22) Ми енергійно взялися його лікувати. (23) Спершу промили рану водою, змиваючи налиплий пісок, потім обережно обробили йодом, присипали стрептоцидом і перев'язали моєю сорочкою.

(24) Довірівшись нам, собака стояв сумирно, лише іноді сіпався від болю, шулив тремтячі вуха, мружив очі.

(25) Я відчував, як у ці хвилини сповнююсь співчуттям, співпереживанням, – дарма що ми лікували тварину, а не людину. (26) Ми спорудили з листя курінь і сховали собаку від пекучого літнього сонця, пригадали цікаві мисливські пригоди, уявляли, як восени підемо з ним на полювання.

(27) Раптом почулося хрипкувате пострілювання мотора. (28) Зовсім неподалік до берега пристав човен, який я одразу впізнав. (29) Із нього вийшла дівчина.

(30) – Альбатрос! – озвалася вона.

(31) Собака, що досі непорушно сидів коло намету, моторно звівся і з хворобливою грацією пораненої тварини побіг назустріч. (32) Дівчина опустила навколішки і погладила пса поміж вухами.

(33) – Це ваш собака? – запитав я непривітно. – Що з ним сталося?

(34) Дівчина ніяково розповіла, що це собака товариша і що тварина мало не обварилася, коли випадково перевернувся казан з рибальською юшкою... (35) А на наш докір, що не допомогли гончаківі, пояснила, що ніхто не знав, як це зробити.

(36) – То ви привезли його здихати на острів? – різко перервав дівчину мій товариш. – (37) Курс лікування ще не закінчено, до побачення.

(38) Дівчина, гнівно глянувши на нас, круто розвернулася, пішла геть. (39) Собака спробував кинутися навздогін, та товариш міцно тримав його за ремінь, заспокоюючи.

(40) Коли човен віддалився, товариш відпустив ремінь. (41) Собака підбіг до води і тужливо заскімлив, дивлячись на протилежний берег Дніпра, де на узліссі біліли намети молодіжного табору.

(42) – Від нього відреклись, а він не здатен осягнути людської жорстокості, відплачує за неї незрадливою любов'ю. (43) Вірність! – сумно сказав товариш.

(За Є. Гуцалом)

21

Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

1) Скупавшись і перевіrivши снасті, один з хлопців пішов через острівець на протилежний берег і раптом почув дивний звук.

2) Дівчина розповіла, що це собака товариша і що тварина мало не обварилася, коли випадково перевернувся казан з рибальською юшкою.

3) Від собаки відреклись, але вона не здавалась і продовжувала шукати своїх хазяїв.

4) Хлопці лікували собаку, а потім передали її дівчині.

5) Троє хлопців поранили собаку і кинули її вмирати на безлюдному острові.

Відповідь: _____.

22

Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

1) Речення 1-4 містить розповідь.

2) Речення 20 містить опис.

3) Речення 2 пояснює зміст речення 1.

4) Речення 25-26 містить роздум.

5) Речення 36-38 містить роздум з елементами розповіді.

Відповідь: _____.

23

З 19-21 речення выпишіть фразеологізм.

Відповідь: _____.

24

Серед речень 5-9 знайдіть те, яке пов'язане з попереднім за допомогою особового займенника. Напишіть номер цього речення.

Відповідь: _____.

Прочитайте фрагмент рецензії, складеної на основі тексту, який Ви аналізували, виконуючи завдання 21-24. У цьому фрагменті розглядаються мовні особливості тексту. Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місця пропусків (А, Б, В, Г) цифри, що відповідають номерам термінів зі списку. Запишіть під кожною літерою відповідну цифру.

25

«Щоб передати усю трагічність ситуації, автор використовує синтаксичні засоби: (А) _____ (речення 11, 12), (Б) _____ (речення 16, 23, 24), троп (В) _____ (дивний звук, речення 6) та лексичний засіб: (Г) _____ (не вірити своїм очам, переводила подих, речення 17)».

Список термінів:

- 1) складні речення
- 2) однорідні члени речення
- 3) питальні речення
- 4) фразеологізм
- 5) антоніми
- 6) синоніми
- 7) епітет
- 8) порівняння
- 9) метафора

Відповідь:

А	Б	В	Г

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей № 1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина 2

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

26***Напишіть твір за прочитаним текстом.***

Сформулюйте одну з проблем, поставлених автором тексту. Прокоментуйте сформульовану проблему. Введіть у коментар два приклади-ілюстрації з прочитаного тексту, які, на Вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (уникайте надмірного цитування).

Сформулюйте позицію автора (оповідача). Напишіть, чи згодні або не згодні Ви з точкою зору автора прочитаного тексту. Поясніть чому. Свою думку аргументуйте, спираючись в першу чергу на читацький досвід, а також на знання і життєві спостереження (враховуються перші два аргументи).

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за даним текстом), не оцінюється. Якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів, то така робота оцінюється 0 балів.

Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.